

אדם נברא כדי להכיר בה'

כתוב בפסוק "וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם, ואכבדה בפרעה ובכל חילו, וידעו מצרים כי אני ה'". דהיינו, כל מה שהקב"ה עשה, ומה שהוא הכביד את לב פרעה זה היה לצורך תכלית אחת. ומהי? וידעו מצרים כי אני ה'. ומי הם המצריים שידעו כי אני ה'? כתוב באבן עזרא - וידעו מצרים - הנשארים גם הנטבעים לפני מותם, כי אני ה'. מתי הם יידעו, מאז שהם נטבעים עד שהם מתים, כמה זמן לוקח להיות בתוך הים עד שמתים? (בחז"ל כתוב שלא כולם מתו כאחד, אלא הרשעים כקש הולכים ומטורפין עולין ויורדין, בינונים כאבן, והכשרים כעופרת שנחו מיד) דקה! הכל שווה בשביל דקה של אמונה, והמשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין היה אומר שכדאי לטבוע בשביל להאמין דקה אחת!

והנה אנחנו חיים בהרגשה ש'פחות או יותר אנחנו בסדר', אמנם נכון, יש מה לתקן אני לא מאה אחוז אבל בסך הכל אני לא כ"כ גרוע... והנה יש פה שני קטעים בשערי תשובה שמערערים לנו את ההרגשה הטובה שלנו, כותב רבינו יונה (שער ג אות יז), 'ודע, כי המעלות העליונות נמסרו לנו במצות עשה, כמו מעלות הבחירה, ומעלות תלמוד תורה, ומעלות לכת בדרכי ה', ומעלות שלמות הבטחון, ומעלות התבונן בגדולת ה', ומעלות זכרון חסדיו והתבונן בם, ומעלות הקדושה, והיראה, והדבקות' וכו'. וחזקתם רבינו יונה 'ובעבור המעלות האלה נברא האדם, שנאמר (ישעיה מג, ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו. ומה תקוות הנברא אם לא ישום עמל נפשו ועיקר עסקו בדברים אשר נברא בעבורם'. מתגלה פה עולם חדש! ומה תקוות הנברא, למה אתה יכול לחכות? נכון שאחד מן המעלות זה תלמוד תורה, אבל ישנם עוד מעלות רבות צריך לפתוח עיניים, להתבונן בגדולת ה' ובחסדי ה' - לפתוח את העיניים ולראות את הקב"ה.

עוד כותב רבינו יונה (שער א אות י): "והנה הבורא נפח באפי נשמת חיים, חכמת לב וטובת שכל להכירו וליראה מלפניו ולמשול בגוף ובכל תולדותיו כאשר המשילה על שאר בעלי חיים שאינם מדברים מאשר יקרה בעיניו נכבדה, ואחרי אשר בעבור זאת נבראתי ויהי בי הפך מזה - למה לי חיים".

רבינו יונה הוא מהראשונים, ולמדונו רבותינו שאצל הראשונים כל מילה מדוקדקת, והוא משתמש בלשון 'למה לי חיים', כדי לבאר את החובה 'להכירו'! אדם נברא כדי להכיר את ה', את גדולת ה' וחסדיו.

הגר"ר יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מביא מהרמח"ל בדעת תבונות, שכל הנסיונות והקשיים שהקב"ה מביא עלינו, החל מהחטא של אדם הראשון - זה הכל בשביל להכירו. ואם היינו מכירים בגדולת ה' וחסדיו היינו חוסכים את כל הצרות שלנו. להכירו. אנחנו לא יודעים מי הוא בכלל.

במדרש רבה פר' מפשטים (פרשה ל אות יא) כתוב אמר איוב

להקב"ה, מי יתן ידעתי ואמצאהו אערכה לפניו משפט. משל לבריון שהיה שיכור, בעט בפילקי - בבית האסורים והוציא איסרין רגם איקונין של מלך, קילל אותו וביזה אותו, אמרו לו מה אתה עושה? אמר, אני לא מפחד, הודיעני באיזה מקום המלך שרוי ואני מלמדו את הדין. נכנס, הראו לו את המלך יושב בבימה, שלח (המלך) את המטרונוא - (המלכה) לבית הסוהר, וטרד אפרכוס, סימא לדוכוס, נתן קטריקי לקרטוס - דהיינו הוא העניש שם את השרים שלו, וקירב קיסין למניסטיר שבא להכות בו. כיון שראה את המלך עושה כך - נתיירא. אמר בבקשה מכם, שיכור הייתי ולא ידעתי כח המלך. וכך חז"ל אומרים על איוב וכו', וכל כך למה, שלא היו יודעין כוחו של דין. הקב"ה רוצה שנכיר אותו.

קיבלנו מהגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל בשם המכתב מאליהו שכתוב בקנות לת"ב 'בצאתי ממצרים' ו'בצאתי מירושלים', שניהם נועדו בשביל להכיר את ה', כשזוכים - אז זה כמו בצאתי ממצרים, וכשלא זוכים זה בצאתי מירושלים.

היום אין לנו במה להיתלות חוץ מהקב"ה, ואם הקב"ה מביא עלינו דברים שאנחנו חייבים 'להכירו' אז נבין ונפנים שבעבור זה נברא האדם, ואם לא, למה לי חיים - להכירו, לדעת מה זה בורא עולם, וכמש"כ רבינו יונה בשער ג' ומה תקוות הנברא אם לא ישום עמל נפשו ועיקר עסקו בדברים שנברא בעבורם. אם היינו זוכים והיינו יודעים עד כמה הקב"ה קרוב אלינו, וכמה הוא לא מעוניין לתת לנו את הצרות, ועד כמה הוא מעוניין לרומם ולהציל אותנו, אז היינו מבינים שאם הוא צריך להגיע לזה זה סימן עד כמה אנחנו רחוקים. וכמו שיודעים על אבא שכ"כ אוהב את הבן שלו, ומפנק אותו, ונותן לו הכל, ופעם הוא נותן לו סטירת לחי, אז הפשט הוא שהוא עושה זאת מתוך אהבתו רק שהוא כבר עבר את כל הגבולות והתנהגותו קשה מנשוא.

אהבת הקב"ה ורחמי על בראיו

ונראה כמה דוגמאות אצל אומות העולם:

כתוב ואני לא אחוס על נינוה העיר הגדולה. והנה בחז"ל כתוב על נינוה דברים נוראים, הם עברו על עבירות מאד חמורות ולכן הקב"ה רצה להפוך אותם, ומהו ואנוכי לא אחוס על נינוה? מרן שה"ת מביא את הפרקי דרבי אליעזר (פרק מג) שהקב"ה הציל את פרעה והעמידו מבין המתים לספר כוחו וגבורתו, והלך ומלך בנינוה, בשביל שהוא יוכל להציל אותם כי הוא כבר יודע מה זה הקב"ה, ובסוף זה לא הועיל בגלל שנינוה חזרו לסורם. אבל רואים פה איך שהקב"ה כ"כ אוהב את בראיו ואפי' את הגויים! הוא מוכן לקחת את פרעה הרשע הכי גדול ולהציל אותו מתוך ההפיכה כיון שהוא מלך ויודע מי זה ה', בשביל שהוא יוכל להציל את נינוה העיר הגדולה. בואו ונתבונן עד כמה נוראים חסדי ה'!

הגאון ר' ראובן מלמד (תלמידו של המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין) מביא דוגמא נוספת: כתוב שהמלאכים בקשו לומר שירה, והקב"ה

אמר להם מעשה ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה?! וקשה, הרי כתוב באבוד רשעים - רינה, א"כ למה לא לומר שירה? והביא מהזוה"ק (פרשת דברים, בהתחלה) דמ"כ באבוד רשעים רינה זה רק כאשר נתמלאה סאתם עד הסוף, אבל כל זמן שעדיין לא נתמלאה סאתם לגמרי עד הסוף יש תקוה שאולי הם עוד יחזרו בתשובה ואז זה כבר לא רינה. והמצריים עוד לא נתמלאה סאתם, ורק בשביל שלא ימשיכו להשתעבד בישראל היה צריך לאבד אותם, א"כ זה כבר לא באבוד רשעים רינה, ולכן הקב"ה מנע מהמלאכים לומר שירה. רואים פה עד כמה רחמי ה' יתברך, הרי המצרים כבר 210 שנה משתעבדים בבני"י בעבודת פרך, שוחטים ילדים, שמים אותם בין דימוסי הבנין, מה הם לא עשו, וזה עדיין לא נתמלאה סאתם. על צוער כתוב, 'אמלטה נא שמה הלוא מצער היא' שעוונותיה מועטין. ואומר רש"י על המקום העיר הזאת קרובה - קרובה ישיבתה, נתישבה מקרוב לפיכך לא נתמלאה סאתה עדיין, ובכמה היא היתה קרובה, צוער איחרה ישיבתה אחר ישיבת סדום וחברותיה שנה אחת, וזה מש"כ אמלטה נ"א - בגימטריה 51. וסדום היתה בת 52. בואו ונתבונן, חמישים ואחד שנה של רשעות סדום (!) עדיין לא נתמלאה סאתם, ורק עוד שנה אחת - זה נתמלאה סאתם. בא נתפוס מה זה רחמים של הקב"ה על גוי, ועד כמה הקב"ה חושב עליהם שהם לא יאבדו ואפי' שזה אחר נ"א שנות רשעות, א"כ על כלל ישראל על אחת כמה וכמה.

אהבת הקב"ה לישראל

הגאון ר' חיים קמיל זצ"ל מביא את הזוהר, אילו הווי ידעין ישראל רחמימותא דרחים קב"ה לישראל, הווי מרדפינ אבתריה, ושואגין ככפיריא. דהיינו שאם ישראל היו יודעים את רחמי הקב"ה לישראל היו מרדפים אחריו ושואגים כאריות. החסד שיש לקב"ה זה משהו שאין לתאר. הרי כשהיתה יציאת מצרים עם ישראל היו במצב של 'הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז', וכדברי הנביא 'ואת ערום ועריה' - בלא מצוות והם עבדו עבודה זרה! ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך, הקב"ה נתן להם דם פסח ודם מילה כדי שיהיו להם זכויות שהם יוכלו לצאת ממצרים. והקב"ה כ"כ חיכה ליום הזה, ליל שימורים, הוא חיכה וציפה מתי זה כבר יגיע. האהבה והחיבה שיש להקב"ה על כלל ישראל זה דבר שא"א לשער ולתאר. כשמתבוננים ורואים את הנס של יצי"מ - זה פותח את העיניים להבין מה זה החיבה של הקב"ה לכלל ישראל, ולהבין מה זה 'עמו אנוכי בצרה' וכמה הקב"ה מחכה לרגע שהוא יוכל לגאול אותנו.

השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך

המשגיח ר' דב יפה זצ"ל מביא בשיחות שלו את דברי המשך חכמה, שכתוב בפסוק (טז, לב) 'למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציא אתכם מארץ מצרים'. והקשה, מה הכתוב בא להשמיענו שזה היה בהוציא אתכם ממצרים, שיכתוב במדבר! וביאר הענין, שהאדם לא יחשוב שההשגחה בפרט והפרנסה בדרך נס זה רק למי שדבוק בדרכי ה' ומנהיג עצמו בדרך בלתי טבעית, ורק אז ישליך על ה' יהבו, אבל כל זמן שלא הגיע לדרגה זו אז יחוש לנפשו וכמש"כ הרמב"ם (בסוף הלכות שמיטה ויובל) שכל איש ואיש מכל באי עולם אשר נדבה רוחו אותו, והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו, והלך ישר כמו שעשהו האלוקים, ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם, ה"ו נתקדש קדש קדשים ויהי' ה' חלקו ונחלתו, ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק כמו שזיכה לכהנים וללויים. אז בשלמא מי שהגיע לכאלו דרגות נשגבות של דבקות בה' יזכה למוזנות ולפרנסה, אבל יבא אחד ויחשוב, הרי אנחנו לא בדרגה הזו, אם אני אלך ללמוד בכלל איך אני יחתן את הילדים שלי? הרי אנחנו רוצים משפחה ברוכת ילדים, אז מהיכן יהיה לי כסף לחתן את הילדים, מאין יבא עזרי, הרי אני לא בדרגה הגבוהה של פרק מעליו עול החשבונות הרבים, אני אדם רגיל!

אומר המשך חכמה, לכן התורה מדגישה מתי האכלתי את המן לבני ישראל? בהוציא אותם מארץ מצרים! הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי ע"ז וגם אז דאגתי לאוכל שלהם, הקב"ה לא המתין עד שיקבלו את התורה ויקיימוה, לכן כל איש אשר ידבנו לבו לקבל עליו עול דרכי השי"ת ותורתו, בל ידאג מאין יבא עזרי, כי גם אם עדיין הוא לא הורגל בתורה, רק מטרת לבבו גלוי להיודע תעלומה כי כוונתו להתאמץ במעוז התורה - יחלצהו ה' ולא יעזבו ויזמין פרנסתו מקודש.

ומרן הרה"י אמר שעד היום השאלה הזאת קיימת בתור סימן שאלה, איך הבני תורה מחתנים, אבל כולם מחתנים וזה גם יותר קל ממה שמחתנים אנשים שאינם בני תורה - באותה צורה.

סיפר לי הרב יהודה פורת על אחד ששאל אותו, אני לא מבין, כל חיי אני בתפקיד מנהל וב"ה מרויח טוב, אבל כשבאתי לחתן את הבן הראשון לא ידעתי מאיפה להביא את כל הכסף, ואני רואה שאצל הבני תורה מסתדרים טוב, מאיפה יש להם? הם גונבים?! ... זו שאלה טובה, ומה התירוץ? וידעתם כי אני ה'. אני דואג לך, אם אתה בן תורה, (ולפי הדור כל אברך נחשב לתלמיד חכם) אז הקב"ה דואג לפרנסתך.

והרה"י הוסיף שני דברים לזכות לזה, דבר ראשון לא לבזבז את הכסף שנותנים לך על מותרות. וכמו אדם שקיבל מאתיים אלף דולר בשביל לחתן את הבן שלו ואח"כ לקח מאה אלף בשביל לשפץ את הבית שלו, שלא יבא בטענות. נותנים לך רק בשביל מה שאתה צריך ולא בשביל לבזבז.

דבר שני לא להשתדל השתדלויות מיותרות על חשבון הלימוד, כי אין מזה תקוה ותועלת (מהמשגיח רבי דב יפה זצ"ל).

יהודי הוא טוב בעצם

הבה ונשאל שאלה: הרי לכאן המלאכים צדקו, הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, מה נשתנו אלו מאלו? ויש לזה הרבה תשובות ונאמר את הדברים הפשוטים. כתוב במדרש שיר השירים (ב, א) אני חבצלת השרון שושנת העמקים, כל אחד יודע ששושנה זה אחד הפרחים הכי יפים, אבל כעת שאתה רואה אותי חבצלת השרון, מלוכלכת ולא יפה זה בגלל שהייתי חבויה בצלן של מצרים. זה לא אני. פעם הגר"ב שפירא הדוד של מורינו הגר"ד דיסקין שליט"א היה באמריקה וצעק את צעקת הילד היהודי, אל תראוני שאני שחרחרת, זה לא הצבע שלי, אני לבן, ששופתני השמש! צועק הילד היהודי מה אני יכול לעשות הרחוב כבר בולע אותי! זה לא אני!

מצרי בעצמותו הוא רע. יהודי בעצמותו הוא טוב, רק שחבויה הייתי בצלן של מצרים, אמנם היהודי ייענש ע"ז שלמד מהמצרי, אבל זה לא נוגע לנקודה הפנימית של הלב שלו. גם הרשע הכי גדול יכול לומר 'נשמה שנתת בי טהורה היא', כיון שאצל יהודי הנשמה היא טהורה, היא חלק אלוך ממעל, בן לאברהם יצחק ויעקב! אמנם חבויה הייתי בצל המצרים אבל הנשמה נשארה טהורה.

אנחנו אומרים בלכה דודי, "התנערי מעפר קומי לבשי בגדי תפארתך עמי", וזה נראה קצת תמוה, נתאר לעצמנו חתן ביום חופתו שנפל לבור של מי שופכין ויגידו לו קום מהר ותלבש את הפראק של החתונה... ככה זה הולך?! הרי צריך קודם להתרחץ. אז מה זה התנערי מעפר ומיד לבשי בגדי תפארתך? אומר מרן הרה"י רבי דוד פוברסקי זצ"ל, משל לתרנגולת לבנה וצחה, שכל הזמן היא מתעפרת בעפר ונראית מלוכלכת, אבל לפתע היא מנופפת בכנפיה ובבת אחת כל העפר נופל והיא נהיית לבנה. זהו הכח של יהודי. התנערי מעפר קומי, ומיד - לבשי בגדי תפארתך עמי, כי היסוד של היהודי הוא טוב, אנחנו טובים! רק שהיינו בצל המצרים והיינו מכוסים בזוהמא, אבל אנחנו היהודים גם אם היינו במצב הכי קשה של הללו עובדי ע"ז - הקב"ה עשה איתנו ניסים ונפלאות, בגלל שהיהודי הוא טוב ויש תקוה ממנו, והקב"ה יגרום

שתתנער ותזכה תוך שבע שבועות להגיע לפסגה של מתן תורה, שזה מאוד מהר, אבל המצריים הם עובדי עבודה זרה בעצם.

הדבקות בקב"ה על ידי התפילה

אחד מהדרכים שיש ליהודי להתקרב לקב"ה זה התפילה. אמונה ובטחון הולכים עם תפילה.

והנה יש לפנינו דבר פלא. הקב"ה אומר למשה "מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו", והרי אף פעם לא שמענו כזה דבר שהקב"ה אומר מה אתה מתפלל, ובאונקלוס תרגם קבלית צלותך, ואי"צ להתפלל יותר. אז מסביר הג"ר ראובן מלמד, ונקדים בסיפור שסיפר הגאון ר' שמשון פינקוס זצ"ל שפעם הוא היה בשדה התעופה והיה צריך להגיע מטוס, ויש זמן שבו מתארגנים אנשים למנין, והגיע יהודי אחד וכבר לא היה מנין, אז הוא נעמד להתפלל לבדו, ותוך כדי תפילתו מודיעים במערכת הכריזה שהמטוס יוצא בעוד עשרים דקות ויש להזדרזו. ואותו יהודי ממשיך בתפילתו בכוונה, והג"ר ש פינקוס תמה עליו הרי אם הוא יפסיד את הטיסה ייגרם לו ביטול תורה גדול, שיצטרך לשוב לביתו ולהזמין טיסה נוספת, עד שלבסוף התאחר הזמן ור' שמשון מיהר למטוס ואז הוא ראה שהטיסה מתעכבת בעוד כמה דקות עקב תקלה, עד שאותו יהודי נכנס למטוס - ונסעו. (ומספרים שאותו אחד זה היה המשגיח הגה"צ ר' דן סגל שליט"א), ניגש אליו ר' שמשון ושאל אותו תגיד לי, איך לקחת סיכון, הרי היית יכול להפסיד את הטיסה והיה נגרם לך הרבה עגמת נפש! אמר לו, תשמע, אני התפללתי, והרגשתי בשעת התפילה מתיקות כ"כ גדולה לדבר עם הקב"ה ולא היה איכפת לי לאחר ואפי' אם אני יפסיד מליון דולר, זה בכלל לא דיבר אלי, הרגשתי כ"כ טוב ומתוק. אמר ר' ראובן מלמד, משה רבינו התפלל לקב"ה והוא התמלא בכיסופין וגעגועין, וכזו מתיקות עד שהרגיש שהוא לא יכל להפסיק, עד שאמר לו הקב"ה, משה, מה תצעק אלי דבר על בני ויסעו. כעת צריך להציל את כלל ישראל, קיבלתי כבר את תפילתך. אדם עם תפילה הוא נדבק בקב"ה והוא חי עולם אחר. הסבא מנובהרדוק היה צריך לאסוף כסף עבור הישיבה, ופעם אחת הוא היה צריך ללכת לאיזה גביר שהיה גר במרחק גדול, אבל הוא היה אמור לתת תרומה הגונה ומכובדת. והמלווה של הסבא אמר לו בא ניקח כרכרה, א"ל הסבא זה עולה כסף וא"א לקחת מכספי הישיבה. אז הם הלכו רגלית הרבה זמן עד שהגיעו, דפקו בדלת, והגביר פתח ואמר אני לא רוצה לתת לכם! הם חזרו בחזרה, ואז אומר הסבא למלווה שלו כעת תזמין כרכרה, ותמה, הרי כשהיה מדובר שנקבל סכום הגון אמרתם שלא נזמין, וכעת שלא קיבלנו נזמין כרכרה?! אמר לו הסבא, כשאני הלכתי אליו הרגשתי באיזה שהוא מקום שאני סומך על התרומה של הגביר, וידעתי שא"א ללוות מהישיבה על סמך זה שהוא יתן לי, שהרי זה אסור ע"פ דין להוציא כסף כשאיני יודע מהיכן להחזיר. אבל כעת כשיצאנו ללא תרומה, הקב"ה הראה לי שאין עוד מלבדו, אז כעת אני בוטח בקב"ה לגמרי, ואם אני בוטח בו אז אין בעיה, הוא כבר ימציא לי את הכסף. תיקח כרכרה, ותראה שכל הכסף יגיע. וכך הוה. אדם עם ביטחון הוא חי עם בורא עולם.

החילוק בין ישראל לגרים

הגמרא בעבודה זרה (יא, א) מספרת אונקלוס בר קלונימוס התגייר. שלח הקיסר של רומי - דודו, גרוד של חיילים אחריו, כי הוא רצה להרוג אותו. וכשבאו, התחיל אונקלוס לדבר עמהם בפסוקים - ונתגייירו. שלח כת שניה והזהירם שלא ידברו עמו בפסוקים, אמר להם אונקלוס אומר לכם מילתא בעלמא, האפיפיור הולך לפני הדוכס, הדוכס לפני ההגמון, וההגמון לפני המלך, האם המלך הולך בראש ואחריו כל העם? אמרו לו לא, הרי המלך הוא אחרון ולפניו של שיירה שלמה! אמר להם הקב"ה נוטל את האבוקה והולך בראש ומאיר לישראל שנא' וה' הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן, ולילה בעמוד אש להאיר להם - ונתגייירו כולם. חזר הקיסר

ושלח כת שלישית והזהיר אותם אל תדברו עמו דבר! תוך כדי שהם הולכים הניח אונקלוס את ידו על מזוזת הפתח, ושאל אותם מאי האי? אמרו לו, תאמר לנו אתה. אמר להם, מנהגו של עולם מלך בשר ודם יושב מבפנים ועבדיו משמרים אותו מבחוץ, ואילו הקב"ה עבדיו מבפנים והוא משמין מבחוץ, שנא' ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם, ונתגייירו. ויותר כבר לא שלח אחריו הקיסר.

שואל רבי חיים קמיל, הרי גם אנחנו רואים מזוזה, למה אנחנו לא מתפעלים ממנה? וכן בקריעת ים סוף שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת. וישמע יתרו, מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. והרי גם אנחנו שמענו ובכל זאת נשארנו רגועים, ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הכהן והיא נשארה שפחה, מה ההבדל? למה אנחנו לא מתפעלים? והוא אומר שדבר שבא לאדם בלי עמל הוא מאבד את זה מהר. אכן יתכן עוד דהנה בחובת הלבבות כותב, אדם שגדל בטובה הוא לא מרגיש את זה. והוא מביא דוגמא, אם ילד קטן, יתום וחסר בית, מסכן וחולה שאין לו מה לאכול, ובא מישוהו ולקח אותו לביתו ודאג לו לכל מחסורו וגידל אותו וחינך אותו, עד שדאג להשיאו אשה ונתן לו דירה ומילא את כל מחסורו. ולעומת זה היה אדם שאסף ממון בשביל לחתן את הילד שלו, וכשהגיע לאותו הגביר הוא נתן לו מאה אלף דולר. מי מכיר לו יותר טובה? בודאי זה השני. אבל למה? הרי על הראשון הוא השקיע פי מליון! אבל כיון שהוא גדל אצלו אז הוא מרגיש כמו ילד שלו, והוא לא רואה בזה איזו גדלות מיוחדת. אנחנו גדלנו בטובה, הקב"ה מקיף אותנו בחסדים וניסים עד אין סוף ואנחנו לא מרגישים, אבל מי שלא גדל בטובה, הוא מרגיש ומתפעל מכל דבר.

כתוב במדרש רבה (דברים ג, ג) מעשה רבי שמעון בן שטח שלקח חמור אחד מישמעאלי אחד, הלכו תלמידיו ומצאו בו אבן אחת טובה תלויה לו בצוארו. אמרו לו, רבי, ברכת ה' היא תעשירי! אמר להם רבי שמעון בן שטח חמור לקחתי, אבן טובה לא לקחתי. הלך והחזירה לאותו ישמעאלי, וקרא עליו אותו ישמעאל ברוך ה' אלקי שמעון בן שטח. ושאל ר' אליהו לאפיאן, איך זה קשור לאלוקים, תגיד ברוך שמעון בן שטח! אלא, הגוי יודע שאצלם אין כזה דבר להשיב אבידה, ואם יש כזה דבר אצל היהודים זה רק בגלל שיש אלוקים. הגוי לא שמע אף פעם על כזה דבר, אז הוא רואה אלוקים מול העיניים! הוא לא רגיל לכ"כ הרבה ניסים, ולקריעת ים סוף, אז כשהוא שומע על כזה דבר הוא מתפעל. אבל יהודי חי עם כ"כ הרבה ניסים והוא מוקף בחסדי ה', אז אם הוא לא מתבונן הוא לא מרגיש כלום. כעת העבודה שלנו היא להכירו וליראה מלפניו.

אין עוד מלבדו - ביטחון מוחלט רק בקב"ה

וכעת אנחנו מגיעים לאין עוד מלבדו האמיתי. והנה שאלו בבדיחותא, הקורונה היא כבר בת שנה, היא עוד לא למדה ללכת?!... שתלך מאיתנו. ואנחנו רוצים להתייחס לזה ברצינות. יש משחק של ילדים שנקרא בובה מהלכת. אבל בשביל שהיא תלך - צריך קודם כל לסובב את הקפיץ, היא לא יכולה ללכת לבד. הקורונה היא בובה עומדת, כתוב בתורה מכות גדולות ונאמנות ופרש"י נאמנות ליסרך לקיים שליחותם. אז הקב"ה שולח, והם נאמנים בשליחותם, ברגע והיא תקבל את הציווי היא תלך ולא תחכה שניה. היא מיד תברח.

אז מה אנחנו נעשה בשביל שהקב"ה יהיה איתנו? בואו ונראה את הדברים הפשוטים, את ה'להכירו' האמיתי. כתוב ויצעקו בני ישראל אל ה', ואומרים חז"ל תפשו אומנות אבותם, באברהם הוא אומר אל המקום אשר עמד שם, ביצחק לשוח בשדה, ביעקב ויפגע במקום. והפליאה עצומה, וכי בשביל לצעוק אל ה' צריך להגיע אל אברהם יצחק ויעקב!?

ומביא ר' ירוחם שכתוב בחז"ל (שהש"ר, ב, ל) יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את קולך כי קולך ערב

ומראיך נאווה. תנא דבי ר' ישמעאל בשעה שיצאו ישראל ממצרים למה היו דומין, ליונה שברחה מפני הנץ ונכנסה לנקיף הסלע ומצאה שם את הנחש מקנן. ונכנסה לפניו ולא היתה יכולה להכנס שעדיין הנחש מקנן, תחזור לאחוריה - לא תהי יכולה שהנץ עומד בחוץ. מה עשתה היונה, התחילה צווחת ומטפחת באגפיה כדי שישמע לה בעל השובר ויבא ויצילה. כך היו ישראל דומים על הים. לירד לים - לא היו יכולין שעדיין לא נקרע להם הים, לחזור לאחוריהם לא היו יכולין שכבר פרעה הקריב, ובצדדים יש מדבר, מה עשו, וייראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה', אין לי מקום אחר רק לבטוח בקב"ה, אין עוד מלבדו. ועל אותה שעה אמר הקב"ה יונתי בחגוי הסלע, השמיעני את הקול אין כתיב כאן, אלא קולך שכבר שמעתי במצרים, אוי כמה אני אוהב את הקול הזה, הראיני את מראיך שאת מרגישה ויודעת את התלות המוחלטת בי, וכשצעקו בני ישראל לפני הקב"ה, מיד ויושע ה' ביום ההוא. ואומר על זה ר' ירוחם, זו היתה הגישה אצל האבות בכל תפילה רגילה! כי זו האמת! כך צריך להרגיש בכל תפילה. האם עד היום היה אי פעם מישהו חשב כשהוא אומר 'על אחת מאלף אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו' - להודות שאין קורונה?! הרי בכלל לא שמעו על כזה דבר, מאיפה לקחת את המילה הזאת?... זה ביצה שלא נולדה... אבל פתאום היא נולדה, פתאום כולם רועדים ממנה. אבל העבודה שלנו היא להכירו. אנחנו צריכים לדעת שאצל הקב"ה אין בעיה, יכול לבא חיידק כזה או חיידק כזה, אבל לפני שרוצים להכירו אנחנו צריכים גם להכיר את עצמנו.

ונסביר: שאלנו קודם איך ייתכן שעלינו לא משפיע כל הניסים שראינו בעינינו. והנה יש שאלות יותר חזקות, עם ישראל ראו את כל המופתים שעשה הקב"ה, את כל העשר מכות ופתאום ברגע קטן הם אומרים למשה, המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר, מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים. הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבוד את מצרים ממותנו במדבר. איך קרה פתאום שהם התחילו לדבר בצורה כזו?

המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין דיבר בועד לאברכים של פוניבז' ואמר, כתוב בחובה"ל, סיפור על גיבור שחזר מן המלחמה, אמר לו חכם אחד חזרת מן המלחמה הקטנה ועדיין לפניך המלחמה הגדולה, ואיזו היא? מלחמת היצר והייליו. שאל ר' יחזקאל לוינשטיין, במלחמה הקטנה, אותו חייל שנכנס לשטח האויב למקומות הערביים הוא רועד, והוא כמעט לא ישן, הוא בפהד מתמיד, הוא לא יודע מאיפה הוא יכול לקבל כדור. וזה עוד במלחמה הקטנה, האם אנחנו פוחדים לפחות חצי ממה שפחד החייל?... ואתם עוד במלחמה הגדולה. אלא הפשט הוא שהיצר אורב לך בכל פינה, וכשיש רגע של היסח הדעת - הוא נמצא. כתוב דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב. אומר רש"י אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירים על כך שלא יאמר אותו צדיק ועבדו וענו אותם קיים בהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. וידועה השאלה,

קודם הוא הבטיח וצריך לקיים, ועוד למה צריך כ"כ הרבה לבקש ולהתחנן, הרי אם יגידו לכל אחד מאיתנו יש במקום פלוני מלא דולרים ואוצרות - כל מה שאתה לוקח - שלך הוא, לא חייבים ללכת, רק אם אתה רוצה, הרי בודאי שהיו כולם ממהירים ללכת לשם. הקב"ה מבקש, עם ישראל, תעשו לי טובה, יש רכוש גדול שמוכן בעבורכם תקחו אותו! מה הולך פה? אלא, בכל דבר שיש בו מצוה היצה"ר מסמא את העיניים, כתוב ויקח ה' אלוקים את האדם ויניחיהו בגן עדן! ואומרים חז"ל ויקח - לקחו בדברים נאים ופתחו להיכנס. היה צריך לשדל אותו. וכן שרה לוקחת את הגר ומשדלת אותה, אשריך שזכית לידבק בגוף קדוש. הרי הגר היתה בתו של מלך מצרים ועזבה את הכל ובאה להיות שפחה אצל אברהם, אז כשרוצים שהיא תנשא לאברהם אז צריך לשדל אותה?! אלא בגלל שזה מצוה אז היצה"ר יהפוך לך את הראש וגם אם זה ימנע ממך רווחים גדולים יש לו מומחיות למנוע את הבן אדם מלעשות את המצוה. ולכן נקרא שמו 'מ' א' ל' לפי שהוא מסמא את עיניהם של ישראל וכמש"כ הכלי יקר ריש פרשת וישלח. ולכן הקב"ה אומר דבר נא באזני העם כדי שלא יאמר אותו צדיק ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם. אז לכן אני מבקש ממך להגיד להם לקחת, אבל מצד ההבטחה אני אמרתי הם ולא רצו. ואנו צריכים לדעת שהיצר הזה אורב לנו על כל צעד ושעל, וכמו שהזכרנו שאמר החזו"א לר' אליעזר צדוק טורצ'ין שכאשר יש רגע קטן של היסח הדעת מאמונה - כבר נמצאים בעולם אחר, וזה המלחמה הגדולה, זה פחד פחדים! וכמו שבנ"י ראו את כל הניסים שהקב"ה עשה עמהם ופתאום הם אומרים טוב לנו עבוד את מצרים, נתנה ראש ונשובה מצרימה, פתאום הם כופרים בכל, ולכן גם הגיעו לחטא העגל.

וצריך לדעת שקניינים בנפש זה נקנה רק ע"י עמל ויגיעה, זה לא יבא מלחלום או לבהות באויר. המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין שרצה להשריש בעצמו את יציאת מצרים, כמה הוא עבד על זה, וכמה הוא עמל על זה להרגיש בחוש, ויש ע"ז הרבה סיפורים. ידוע שהוא היה מסדר ספסל ע"ג ספסל והיה עובר ביניהם והדגים לעצמו איך בני ישראל עברו ביבשה בתוך הים.

הג"ר יצחק בלאזר זצ"ל מביא משל ליהודי שהיה בחדר חשוך ולא ראה כלום, ולפתע הבריק ברק לכמה שניות והאיר את החדר ונעלם, הוא נשאר בחדר חשוך, אבל הוא כבר יודע לאן לפנות. הוא יודע היכן מונחים החפצים שהוא רוצה. אנחנו נמצאים בעולם חשוך, יש הסתר פנים ולא שמים לב אל כל הניסים. ומן הניסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים כמש"כ הרמב"ן, ביציאת מצרים ראו כולם שאין עוד מלבדו, פתחו לך את העיניים וכעת אפשר לראות את הקב"ה על כל צעד ושעל, ולדבר איתו, להתפלל אליו ולהתחזק. זה העבודה שלנו כרגע, לחזק את האמונה ולדעת שרק האמונה היא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו, בין אם זה אדם ובין אם זה בעל חי, (ובאוה"ח כתוב שמבע"ח יותר קל להינצל, משא"כ מיד אדם, כי הוא בעל בחירה).

נשליך ייבנו אל ה' אלוקינו ובעזרת ה' נזכה לגאולה הקטנה וממנה לגאולה הגדולה שתהיה במהרה בימינו אמן.

לעיני

הרה"ג ר' צבי ב"ר דב זצ"ל
נלבי"ע ט"ו שבט תש"פ
תנצב"ה

לרפואת

הרה"ג ר' שלמה בן יהודית שליט"א
בתושח"י

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com